

Koninklijke Marechaussee

De standaard en standaardwacht van de Koninklijke Marechaussee

Nieuwe standaard voor de Koninklijke Marechaussee

Na veertig jaar werd in 2014 de standaard van de Koninklijke Marechaussee vervangen. Ondanks het zorgvuldige gebruik en bewaring, was de sinds 1974 dienstdoende standaard door slijtage aan vervanging toe. Stond op het vorig exemplaar nog het Wapen der Koninklijke Marechaussee, nu vermeldt het alleen nog Koninklijke Marechaussee, omdat de KMar intussen een zelfstandig krijgsmachtdeel is geworden.

Vervangen

Op 29 oktober 1974 werd het doek van de standaard na precies 43 jaar trouwe dienst voor de eerste keer vervangen. Het zijden doek was door de tand des tijds in dermate slechte conditie geraakt dat werd besloten een compleet nieuw doek te laten vervaardigen. Het versleten exemplaar heeft een ereplaats gekregen in het Marechausseemuseum in Buren.

Op donderdag 16 oktober 2014 ontvangt koning Willem-Alexander uit handen van standaarddrager adjudant Theo Betting de nieuwe standaard.

Uitreiking standaard Koninklijke Marechaussee

Het Wapen ontving op 29 oktober 1931 een standaard, welke door Hare Majesteit Koningin Wilhelmina werd uitgereikt in het park van Paleis Het Loo te Apeldoorn. De meeste brigades van de marechaussee waren in die tijd bereiden. Daarom werd het door de leiding van het Wapen op prijs gesteld dat de koningin te paard naar de overdrachtsplechtigheid was gekomen. Hare Majesteit was vergezeld van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, voor het eerst te paard bij een officiële gelegenheid.

De vier divisies, waaruit het Wapen toen bestond, waren vertegenwoordigd door detachementen. Hiervan waren samengesteld: een afdeling te paard onder commando van eerste luitenant Suijlen en een afdeling te voet onder bevel van eerste luitenant De Hoog. Om elf uur stonden deze afdelingen met het muziekkorps van het 3^e Regiment Huzaren opgesteld onder commando van de depotcommandant kapitein H.C. van Everdingen. Na het bij dergelijke plechtigheden gebruikelijke ceremonieel zoals het inspecteren van de troepen, sprak Hare Majesteit het Wapen toe met de volgende woorden:

Officieren, onderofficieren en marechaussees,

Het is Mij een voorrecht, U dezen standaard persoonlijk uit te reiken, welke voortaan, al bestaat Uw taak niet in gemeenschappelijk optreden, het symbool van Uw saamhorigheid zal zijn. De wijze, waarop gij de U opgedragen dikwijls moeilijke taak vervult, Uw trouw en plichtsbetrachting rechtvaardigen in mijn ogen ten volle de eer, welke Uw korps ten deel valt, den standaard in Uw gelederen te zien intreden.

In de verwachting, dat deze uitreiking den goeden korpsgeest, die U bezielt, nog zal bevorderen en in het volle vertrouwen, dat gij ten alle tijde bereid zult zijn, als de dienst van het vaderland U roept, overhandig ik thans aan Uw inspecteur het U toegedachte zinnebeeld van Vaderland en Koningin. Leve het Vaderland!

Ministeriele kennisgeving van 28 oktober 1931

Koninklijk besluit van 23 oktober 1931, nummer 26

Legerorder nummer 263

UITREIKING VAN DEN STANDAARD

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Defensie van 21 October 1931, IIe Afd. B. No. 90;

Overwegende, dat het gewenscht is, het Wapen der Koninklijke Maréchaussée, dat tot dusverre geen standaard voert, van een zoodanig symbool te voorzien;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat aan het Wapen der Koninklijke Maréchaussée een standaard wordt uitgereikt.

Onze Minister van Defensie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

De Minister van Defensie,
L.N. DECKERS.

Het Loo, 23 October 1931.
WILHELMINA.

Daarna overhandigde Hare Majesteit de standaard aan de Inspecteur van het Wapen, kolonel G.J.D. Bauduin die op zijn beurt het koninklijk veldteken in handen gaf van de depot-adjutant J. Heindijk, vanaf dat moment officieel de 'adjutant-onderofficier-instructeur-standaarddrager'. Bij het defilé, dat daarop volgde, werd voor de eerste maal met de standaard de eregroet voor Hare Majesteit gebracht. Na de plechtigheid werd de standaard met de grootst mogelijk zorg in een speciaal daarvoor vervaardigde doos gepakt en naar het depot gebracht alwaar de depotcommandant het symbool van saamhorigheid in bewaring nam. Het Wapen had zijn standaard gekregen! Uit praktische overwegingen werd later besloten ook 'reserve' standaarddragers aan te stellen voor het geval de depot*) adjutant-onderofficier door omstandigheden niet in de gelegenheid is als standaarddrager te fungeren.

*) De naam van het opleidingscentrum van de Koninklijke Marechaussee is in de loop der jaren een paar maal gewijzigd. Bij het verschijnen van deze brochure luidt de naam Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee (OTCKMar).

Binding met Koninklijk Huis

Trouw, eenheid en eergevoel. Daar staan vaandels en standaarden voor. Het zijn de belangrijkste symbolen van een eenheid of krijgsmachtdeel. Een vaandel of standaard dat de vorst(in) toekent en uitreikt, staat voor de binding van de eenheid met het Koninklijk Huis en de saamhorigheid van iedereen die bij de eenheid of krijgsmachtdeel dient of heeft gediend.

Oorsprong van standaard en vaandel

De geschiedenis van de vaandels loopt terug tot in de oudheid. Zo hadden de Egyptenaren, Israëlieten en Romeinen al hun veldtekens. De voornaamste hiervan was de aquila, de adelaar van hun oppergod Jupiter, waarvan de Romeinen geloofden dat hij de gebieder over bliksem, licht en vuur was. Deze veldtekens werden daarom bij veldslagen meegevoerd en na afloop van de strijd verzamelden de resten van de legers zich om deze tekens.

In de Middeleeuwen deed de banier hier zijn intrede. Deze banier was een vierkant doek, bevestigd aan het bovenende van een lans. Op dit doek had de edelman, die van zijn vorst toestemming had een banier te voeren, zijn wapen laten aanbrengen. Deze edelen waren meestal gerechtigd een eigen strijdmacht te bezitten, die doorgaans grotendeels uit ruiters bestond. Wanneer het leger ten strijde trok, ging de banier mee, als gemakkelijk herkenbaar verzamelpunt, van hen die 'onder die banier' streden.

Toen de macht van de edellieden ging tanen en de ruiterslegers in belangrijkheid afnamen, omdat zij werden verdrongen door de huurlegers die hoofdzakelijk uit voetknechten bestonden, ontstond de vraag naar een ander veldteken. Het vaandel deed zijn intrede.

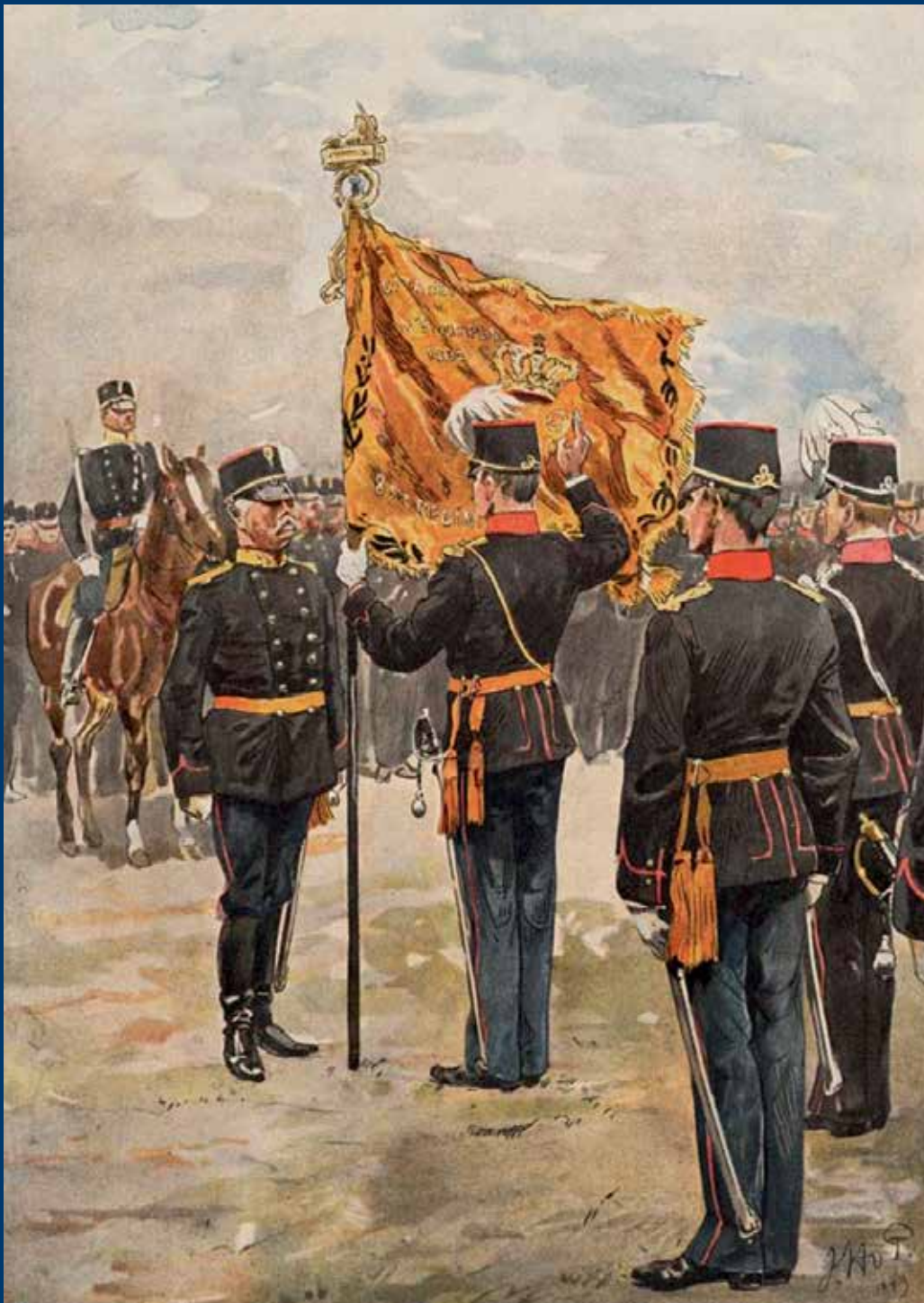
Ook dit nieuwe vaandel zag men op ieder strijdtoneel. Het diende als gids voor de oprukkende troepen en als aanduiding van het verzamelpunt in de verwarring van de strijd. Zolang het vaandel voorwaarts ging, volgde het regiment. Maar werd het door de vijand overmeesterd, dan was het centrale punt van het onderdeel verdwenen en de verwarring, die daardoor ontstond, was groot.

Om de - meestal ongeletterde - soldaat in staat te stellen om onder alle omstandigheden zijn eigen vaandel of standaard in een oogopslag te herkennen, werd zowel in oorlogs- als in vreedetijd dagelijks voor de troep geparadeerd in de vaandelparade. Zodoende werden vaandel en standaard vanzelf méér dan alleen maar een baken te velde. Zij werden het symbool van het regiment. Het vaandel kreeg daardoor bovendien de symbolische betekenis van eensgezindheid. Was het vaandel weg, dan was de eenheid in het regiment niet meer aanwezig.

Voor de bevelhebbers had het vaandel nog een andere waarde. Van verre overzag de veldheer zijn legers en door middel van het vaandel kon hij precies vaststellen waar de regimenten zich bevonden. Er was daarom alles aan gelegen, dat het vaandel voor het regiment behouden bleef. Het vaandel van de tegenstander werd nu een gezocht object tijdens het gevecht. Slaagde men er in een vijandelijk vaandel te veroveren dan veroorzaakte men wanorde, omdat de vijand zijn baken kwijt was en de troep zich niet meer kon oriënteren. Bovendien was het verloren gaan van een vaandel, dat immers altijd vlak bij de commandant was, een bewijs dat de vijand tot in het hart van het regiment was doorgedrongen. Dat was natuurlijk een flinke klap voor het moreel van de soldaat. Het veroveren van een vaandel was dan ook een heldendaad die goed werd beloond.

Het vaandel was toentertijd bijzonder zwaar en de drager ervan, die 'vaandrig' werd genoemd, werd zo door het vaandel in beslag genomen dat hij zich niet tegen aanvallen kon verdedigen. En aangezien de vijand er altijd op uit was het vaandel te veroveren noodzaakte dit tot een bijzondere bescherming ervan. Dus werd het vaandel bewaakt door een speciaal daarmee belaste vaandelwacht die het vaandel altijd omringde. Deze wacht schaarde zich vóór het gevecht in een cirkel om het vaandel en sloeg gedurende de strijd de aanvallen op het vaandel af. Dit is de oorsprong van de vaandelwacht.

Bij bereden wapens kon een vaandel, in verband met het gewicht en de omvang, niet te paard worden meegevoerd. Daarom kreeg de cavalerie de beschikking over een zogenaamde 'kornet'. Dit was een vaandel met kortere stok en doek. De man, die de 'kornet' te paard mocht meevoeren, werd op den duur ook kornet genoemd, terwijl het doek met toebehoren later werd aangeduid met 'standaard'. Troepen te voet hebben dus vaandels, bereden troepen zoals cavalerie en marechaussee, standaarden.

De huidige standaarden en vaandels

Na de Franse overheersing werd het wenselijk geacht dat alle Nederlandse 'linie'-regimenten de beschikking zouden krijgen over een vaandel of een standaard. De schilder Jan Willem Pieneman (1779 - 1853) kreeg opdracht een ontwerp te maken. Volgens het door hem gemaakte ontwerp, worden nog steeds de nieuwe vaandels en standaarden gemaakt.

Het ontwerp was, evenals de huidige vaandels en standaarden, uitgevoerd in zware zijde en afgebiesd met een franjerand van gouddraad. Eén zijde is voorzien van het gekroonde initiaal in gouddraad van de Koning of Koningin, die het vaandel of de standaard verleende. Onder het initiaal staat in gouddraad de naam van het wapen, korps of regiment waaraan het is uitgereikt. Langs de vier zijden is op het doek een loverrand geborduurd van donker- en lichtgroene zijde. De andere zijde voert het Rijkswapen, geborduurd in gouddraad, blauwe, witte en rode zijde.

Dit wapen wordt omgeven door een lauwer- en een eikentak. Deze takken worden aan de onderzijde samengehouden door een strik in de kleuren van het lint van de Orde van Oranje-Nassau. Ook hier is langs de vier zijden op het doek een loverrand geborduurd. Het doek van alle vaandels en standaarden bij de Nederlandse strijdkrachten is oranje van kleur, met uitzondering van dat van het vaandel van het Korps Adelborsten, dat rood is.

De beeldhouwer Gode Charles, ontwierp rond 1819 -1820 de top, het vergulde blok, waarop een liggende leeuw met zwaard. Dit blok bevat aan de lange zijanten de woorden: 'Koningin en vaderland' of 'Koning en vaderland', omgeven door een slang. De korte zijden zijn voorzien van een gekroond initiaal van de Koning of Koningin, die de standaard of het vaandel verleende. Het blok wordt gedragen door een vergulde lauwerkrans.

De stok of stang is een matzwart gelakte houten stok, die van boven naar beneden door de 'broek' van het doek wordt geschoven. Bovenaan de stok is met een schroef en busverbinding de vaandeltop aangebracht.

Verder is een onderdeel van het vaandel en de standaard een goudkleurig vaandelkoord met aan beide uiteinden een van gouddraad gevlochten vaandelkwast.

Een vaandel heeft de afmetingen van 87 bij 87 centimeter, behalve bij gemechaniseerde eenheden van de Koninklijke Landmacht waar het vaandel 60 bij 60 centimeter meet. De afmetingen van een standaard zijn 50 bij 50 centimeter.

In september en oktober 1820 vond de eerste uitreiking plaats, waarbij vaandels en standaarden ter beschikking werden gesteld aan zeventien afdelingen infanterie, vier afdelingen kurassiers, twee afdelingen dragonders en huzaren en een afdeling lancers.

De standaard duikt onder

Het is slechts bij weinigen bekend, waar de standaard gedurende de Duitse bezetting verbleef. Welnu, na de capitulatie in mei 1940 werd het Nederlandse leger ontbonden en in de zomer van 1941 werd de standaard per auto naar Den Haag overgebracht en opgeborgen bij de Inspectie van het Wapen.

Diverse officieren van andere legeronderdelen gingen over naar het Wapen, dat als politiekorps niet werd opgeheven maar een burgerstatus kreeg. Onder deze officieren bevond zich de toenmalige kapitein van de Generale Staf G.J. Le Fèvre de Montigny, die werd tewerkgesteld bij de inspectie der Koninklijke Marechaussee te Den Haag. Kapitein Le Fèvre de Montigny meende dat de omstandigheden zich zo zeer toespitsten dat de standaard op de Inspectie niet langer veilig was. Hij slaagde erin, samen met de toenmalige adjudant-onderofficier Melsen en opperwachtmeester Van Soest, de standaard alsmede een aantal trompetten met vaantjes 's avonds mee te nemen en per auto naar zijn huis in Scheveningen over te brengen. Daar werd de standaard gedemonteerd en in een kast opgeborgen.

Toen kapitein Le Fèvre de Montigny in krijgsgevangenschap werd gevoerd, nam zijn echtgenote, mevrouw T. Le Fèvre de Montigny-du Croo, de zorg voor onze standaard over. Bij haar evacuatie van de Van Hoornbeekstraat in Scheveningen nam zij het standaarddoek met de top mee en borg deze later op in de brandkast van haar grootvader, de heer D.J. du Croo Sr. De stok werd echter bij de verhuizing aanvankelijk over het hoofd gezien en bleef achter in het huis in de Van Hoornbeekstraat. Op last van de Duitsers moest iedereen Scheveningen verlaten en in het huis aan de Van Hoornbeekstraat kwam geen ander gezin te wonen.

Na de bevrijding ging mevrouw Le Fèvre de Montigny poolshoogte nemen in het huis aan de Van Hoornbeekstraat. De stok van de standaard stond na drie jaar nog steeds op dezelfde plaats! Zij nam hem mee en smaakte de voldoening de complete standaard wederom ter beschikking te kunnen stellen aan het Wapen. Het is duidelijk dat (de uiteindelijke) generaal-majoor en mevrouw Le Fèvre de Montigny het Wapen een goede dienst hebben bewezen door de standaard uit handen van de Duitsers te houden.

Samenstelling standaardwacht

Wanneer de standaard intreedt, dan wordt de standaard en standaarddrager 'beschermd' door vijf militairen, terwijl het geheel onder commando staat van de commandant standaardwacht. De standaarddrager heeft de rang van adjudant-onderofficier. Hij wordt links geflankeerd door een marechaussee beneden de rang van onderofficier. Een onderofficier beneden de rang van adjudant-onderofficier is rechtersleugelman / vrouw, terwijl in het gelid daarachter zich drie marechaussees beneden de rang van onderofficier bevinden.

Commandant standaardwacht is altijd een officier in de rang van luitenant en staat / marcheert rechts van de rechtersleugelman / vrouw in het voorste gelid. De Inspecteur van het Wapen, kolonel G.J.D. Bauduin wees op 28 oktober 1931 in een brief aan de korpscommandanten de depot adjudant-onderofficier-instructeur aan als standaarddrager.

Zestig jaar lang bestond de standaardwacht uit mannelijke marechaussees. In 1991 werd met deze traditie gebroken en gingen ook vrouwelijke marechaussees deel uit maken van de standaardwacht.

Bereden standaardwacht

Omdat de Koninklijke Marechaussee een bereden krijgsmachtdeel is kan de standaardwacht ook te paard aantreden. De samenstelling van de standaardwacht is dan als volgt:

Commandant: een officier in de rang van luitenant. Standaarddrager: de OTCKMar-adjudant-onderofficier of een van de reserve standaarddragers in de rang van adjudant-onderofficier. Overig personeel: vier marechaussees beneden de rang van adjudant-onderofficier, waarvan ten minste een onderofficier.

De standaarddrager wordt links geflankeerd door de commandant. De oudste marechaussee beneden de rang van adjudant-onderofficier is rechtersleugelman / vrouw, terwijl in het gelid daarachter drie marechaussees zijn opgenomen. De bereden standaardwacht bestaat dus uit één persoon minder dan de standaardwacht te voet.

Gemotoriseerde / gemechaniseerde standaardwacht

Bij bepaalde krijgsmachtonderdelen kan het voorkomen dat de standaard in een voertuig wordt meegevoerd en de standaardwacht ook in voertuigen heeft plaatsgenomen.

Een gemotoriseerde standaardwacht komt bij het Wapen niet voor, echter met één uitzondering in het verleden. Bij de Wapenschouw op 5 mei 1965 op de Vlasakkers in Amersfoort was de standaardwacht ingetreden in de geleiden van de 41e Marechaussee compagnie en werd er gezeten in Auto-Union MUNGA's voor het oog van Neerlands volk met de standaard geparadeerd.

Tenue en bewapening standaardwacht

Bij beëdigingen en herdenkingen alsmede de nationale veteranendag, draagt de standaardwacht het dagelijks tenue (DT) met pistool als wapen. De standaarddrager draagt bij die gelegenheden schouder-epauletten met daarop een afbeelding van de standaard. Bij andere gelegenheden (Prinsjesdag, commando-overdracht, staatsbezoeken buitenlandse staatshoofden) gaat de standaardwacht gekleed in het ceremonieel tenue met de klewang (sabel) als wapen. De bereden standaardwacht is in beginsel bewapend met een klewang, ook indien de standaardwacht in DT is gekleed. De standaardvoerend commandant kan, na toestemming van (het kabinet van) de Commandant Operationeel Commando, uit oogpunt van traditie het tenue en de bewapening wijzigen of aanvullen.

Hoogtijdagen

In 1998 werd de Koninklijke Marechaussee een zelfstandig krijgsmachtdeel. Dit betekende dat in 1999 tijdens Prinsjesdag het Wapen voor de eerste maal met de standaard in Den Haag was vertegenwoordigd. Sinds 2004 wordt de standaard op die derde dinsdag van september gedragen in het bereden ere-escorte Koninklijke Marechaussee.

Op of rond 26 oktober (de verjaardag van het Wapen) vindt traditioneel de wapendag plaats op het Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee (OTCKMar) op de Koning Willem III-kazerne. Een vast onderdeel van de wapendag is de herdenking van de omgekomen collega's van de Koninklijke Marechaussee, Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie bij het monument voor de ingang van de kazerne. Bij die ceremonie is de standaardwacht ingetreden.

Ook tijdens de jaarlijkse veteranendag van de Koninklijke Marechaussee in Apeldoorn wordt de standaardwacht ingezet bij de herdenking van de omgekomen collega's.

Tijdens de jaarlijkse nationale veteranendag in Den Haag maakt de standaardwacht van de Koninklijke Marechaussee deel uit van de 'interservice vaandelgroep'. Naast de standaard van de Koninklijke Marechaussee en het vaandel van de Koninklijke Luchtmacht maken ook de vanden van een onderdeel van de Koninklijke Marine en Koninklijke Landmacht deel uit van deze groep. Ieder onderdeel van de landmacht en marine heeft een eigen vaandel of standaard. De formatie van de 'interservice vaandelgroep' is aan voorschriften gebonden. Als oudste krijgsmachtdeel bevindt het vaandel van de Koninklijke Marine zich rechts vooraan met daarnaast de vaandeldrager van de Koninklijke Landmacht, vervolgens het vaandel van de Koninklijke Luchtmacht en geheel links de standaard van de Koninklijke Marechaussee.

De Koninklijke Marechaussee is met vier militairen vertegenwoordigd, waarvan twee onderofficier zijn, de standaarddrager inbegrepen. Dat het Wapen vier personen levert heeft te maken met het feit dat de Koninklijke Marechaussee op de linkerflank loopt en de standaard zowel aan de achterzijde als aan de zijkant moet worden beschermd. De commandant van de vaandelgroep - een officier in de rang van kapitein of luitenant - behoort tot het krijgsmachtdeel dat ook de kapel levert. In bepaalde gevallen kan van de rang van de commandant worden afgeweken. De commandant staat / marcheert rechts van de rechtervleugelman van de voorste vaandelwacht.

Ook bij staatsbezoeken van buitenlandse staatshoofden is de standaardwacht aanwezig. De standaardwacht van de Koninklijke Marechaussee maakt dan deel uit van de interservice vaandelgroep.

Bij de overdracht van het commando over de Koninklijke Marechaussee en ook bij de commandowisseling van het OTCKMar is de standaard en de standaardwacht ingetreden. Tijdens de ceremonie van de overdracht van het commando over de Koninklijke Marechaussee krijgt de aftredende commandant de standaard van de standaarddrager aangereikt, die de standaard op zijn of haar beurt overhandigt aan de nieuwe commandant. Vervolgens ontvangt de standaarddrager de standaard terug en treedt hij weer in de standaardwacht in.

Vast onderdeel tijdens ouderdagen in de jaren vijftig van de vorige eeuw was het 'onder de standaard plaatsen' van zowel beroeps- als dienstplichtige marechaussees. Ouderdagen werden gehouden na het beëindigen van de militaire opleiding, ongeveer acht weken na opkomst. Rond het square van de Koning Willem III-kazerne te Apeldoorn zagen trotse familieleden en bekenden van de marechaussees in spe hoe de standaardwacht vanaf de ingang van de kazerne plechtig naar het square marcheerde. Eenmaal ingetreden, marcheerden de marechaussees langs de standaard, waardoor zij symbolisch in de eenheid werden opgenomen en in de voetsporen van hun voorgangers traden. Met de parade langs de standaard werd de verbondenheid met het Wapen en het Koningshuis op een indrukwekkende wijze gestalte gegeven.

Beëdiging

“Ik zweer / beloof trouw aan de Koning, gehoorzaamheid aan de wetten en onderwerping aan de krijgstucht. Zo waarlijk helpe mij God almachtig / Dat beloof ik.”

Deze woorden zijn een aantal keren per jaar op het square van de Koning Willem III-kazerne te horen wanneer marechaussees worden beëdigd. Ouders, echtgenotes, vrienden en kennissen omzomen het square en zijn getuige van een indrukwekkende ceremonie. Voorafgaand aan de daadwerkelijke beëdiging, is de standaardwacht op een bijzondere wijze het square opgemarcheerd. Niet in het reguliere tempo van 112 passen per minuut, maar in een aangepast tempo van 80 passen per minuut ‘schrijdt’ de standaardwacht vanaf het stafgebouw vooraan bij de ingang het exercitieterrein op. Nadat de standaardwacht zijn plaats op het terrein heeft ingenomen en is ingetreden, wordt de standaarddrager het bevel gegeven uit te treden.

Eén voor één worden de te beëdigende marechaussees naar de standaard bevolen en herhalen zij de woorden die de commandant van het OTCKMar uitspreekt: “Ik zweer / beloof trouw aan de Koning, gehoorzaamheid aan de wetten en onderwerping aan de krijgstucht. Zo waarlijk helpe mij God almachtig / Dat beloof ik.” Terwijl zij die woorden uitspreken wordt met de linkerhand de stok van de standaard vastgehouden. De eed of belofte wordt - zoals het officieel heet - ‘afgelegd op de standaard in handen van de commandant van het OTCKMar’. Ook vinden beëdigingen twee keer per jaar plaats in het openbaar, op het Marktplaatsplein in Apeldoorn.

Groeten

Met de standaard / het vaandel kan een groet worden gebracht door deze te laten neigen. Deze groet wordt alleen gebracht aan Z.K.H. de Koning, H.K.H. de Koningin, leden van het Koninklijk Huis, de gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba, buitenlandse staatshoofden en leden van buitenlandse regerende vorstenhuizen.

Iedere geüniformeerde militair dient een ontplooid(e) vaandel / standaard te groeten. Een vaandel / standaard wordt geacht te zijn ontplooid wanneer het doek is ontdaan van het foedraal, de stang in de schoen van de bandelier is geplaatst en het vaandel / de standaard in de vaandelwacht / standaardwacht is ingetreden. Indien de vaandelwacht / standaardwacht de eerste rust heeft aangenomen (vaandel- / standaardstok bij de voet), worden geen eerbewijzen aan het vaandel / de standaard gegeven.

Brief van de Minister van Defensie van 21 April 1932.

REGELEN IN ACHT TE NEMEN VOOR HET BEWAREN EN IN GOEDEN STAAT HOUDEN VAN HET VAANDEL-(STANDAARD-)DOEK.

Wanneer het vaandel (de standaard) niet wordt gebruikt, moet het doek van den stok worden afgenomen en worden opgeborgen in de daarvoor bij elk vaandel (eiken standaard) verstrekte blikken doos, welke tot dit doel in de vier hoeken is voorzien van zijden koordjes. Deze koordjes worden, na door de aan de vier hoekpunten van het doek aanwezige lussen te zijn gestoken, vastgestrikt. Hierdoor wordt het doek min of meer gespannen en zodoende het ontstaan van plooiën in de zijde voorkomen. Ten einde het doek behoorlijk te luchten, moet de doos ten minste gedurende één dag per maand openstaan.

Aangezien het in de doos opbergen van een nat of vochtig doek verstikking van de zijde en het zwart worden van het goud tengevolge heeft, moet vóór de opberging van het doek door ophanging steeds grondig worden gedroogd.

Is het vaandel (de standaard) bij regenachtig weder ontplooid geweest, dan mag het vochtige doek nimmer om den stok worden gerold, vermits dit nadeelig voor de zijde is. Moet het vochtige doek aan den stok blijven en door het foedraal omhuld worden, dan moet het doek, zooals het van den stok afhangt, in het foedraal worden gedaan.

De gouden kwasten moeten steeds zoodanig aan den stok worden bevestigd, dat het geborduurde gedeelte van het wapperende doek niet tegen de kwasten kan slaan. Het koord van de kwasten moet dus eenige malen om den stok worden geslagen, zoodat de kwasten voldoende hoog aan den stok komen te hangen.

In bewaring

Feitelijk behoort de standaard te staan in een kast op het bureau van commandant KMar. Deze heeft hem echter, evenals de vroegere Inspecteur, in bewaring gegeven aan de commandant van het Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn. Op diens bureau staat de standaard thans in een kast met een glazen deur. Bij bezoeken van Leden van het Koninklijk Huis, wapendag, beëdigingen en andere hoogtijdagen, komt de standaarddrager de standaard halen en treedt hij met het vereiste ceremonieel in de standaardwacht in.

Verbondenheid en eerbied

Een vaandel of standaard is het symbool van eensgezindheid, korpsgeest, trouw en loyaliteit dat in rang-orde rechtstreeks onder Zijne Majesteit de Koning en de Leden van het Koninklijk Huis staat, want zij zijn de enigen, waarvoor een standaard of vaandel groet. De eerbied, die men voor vaandels en standaarden dient te hebben kan niet worden beschreven of uitgelegd; men dient deze aan te voelen. Als er enige ceremoniële voorwerpen zijn die de band tussen het Koningshuis en de krijgsmacht illustreren, dan zijn het wel de vaandels en standaarden. De oranje kleur van het doek, het gekroonde monogram en het rijkswapen, dat tevens het koninklijk wapen is, sluiten iedere twijfel uit. Vaandels en standaarden zijn symbolen van trouw aan het staatshoofd en de eenheid van het regiment of korps en worden daarom altijd met respect behandeld en behoren door burger en militair eerbiedig te worden gegroet.

Bronnen

(Toenmalige) kapitein Koninklijke Marechaussee H.C. de Bruijn, 'Onze Standaard, 25 jaar geleden uitgereikt'. Gepubliceerd in 'Ons Wapen' oktober 1956

Ministerie van Defensie, MP Bundels DP 20 - 30 Vaandels en standaarden van de Nederlandse krijgsmacht.

C.H.J.M. Theloosen, oud LOKKMar adjudant-onderofficier, 'De standaard 75 jaar' (Interne publicatie Landelijk Opleidings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee). 2006

J. van der Burg, 'Traditie in de Nederlandse militaire ceremoniële uniformen en uitmonstering'. Een publicatie van de stichting Collectie Militaire Traditie. 1985

Tijdschrift Koninklijke Marechaussee 'Depot-Post', 22 maart 1951

Tijdschrift Koninklijke Marechaussee 'Ons Wapen'. Diverse artikelen

Cluster Communicatie, Ceremonieel en Evenementen KMar

Marechausseemuseum in Buren

Colofon

Deze brochure is een uitgave van Fred Klijndijk (www.marechausseenostalgie.nl) in samenwerking met de communicatieadviseur van het Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee.

Op of aanmerkingen kunt u mailen naar:
info@marechausseenostalgie.nl of pwg.beernink@mindef.nl

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

Oktober 2014

Vormgeving X-media / Mediacentrum Defensie